

PATVIRTINTA

AB „Amber Grid“ 2021 m. gruodžio 14 d.
valdybos sprendimu Nr. VLD-15

AB „AMBER GRID“ GAMTINIŲ DUJŲ PERDAVIMO SISTEMOS BALANSAVIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. AB „Amber Grid“ gamtinių dujų perdavimo sistemos balansavimo taisyklės (toliau – Taisyklės) yra skirtos nustatyti gamtinių dujų perdavimo sistemos balansavimo (toliau – balansavimo) principus, tvarką ir sąlygas AB „Amber Grid“ (toliau – Perdavimo sistemos operatorius) valdomoje gamtinių dujų (toliau – dujų) perdavimo sistemoje (toliau – perdavimo sistema).

2. Perdavimo sistemos balansavimo tikslas – užtikrinti saugų ir efektyvų perdavimo sistemos funkcionavimą.

3. Taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymu, 2014 m. kovo 26 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 312/2014 kuriuo nustatomas dujų perdavimo tinklų balansavimo kodeksas (toliau – Kodeksas), 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinančiu reglamentą (EB) Nr. 1775/2005.

4. Taisyklėmis reglamentuojami perdavimo sistemos operatoriaus, perdavimo sistemos naudotojų (toliau – Sistemos naudotojai) bei kitų rinkos dalyvių, prekiaujančių dujomis pagal dvišales pirkimo–pardavimo sutartis ir (ar) prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške (toliau – Rinkos dalyviai), skirstymo sistemos operatorių, prekybos platformos operatoriaus tarpusavio santykiai, teisės ir pareigos dalyvaujant perdavimo sistemos balansavime.

5. Pirminė atsakomybė už dujų kiekio subalansavimą tenka rinkos dalyviams, kurie privalo subalansuoti per balansavimo laikotarpį iš perdavimo sistemos išleistą dujų kiekį, tokį patį dujų kiekį įleidami į perdavimo sistemą.

6. Galutinė atsakomybė už subalansuotą perdavimo sistemos veiklą tenka Perdavimo sistemos operatoriui. Jo pagrįsti nurodymai dėl dujų srautų balansavimo rinkos dalyviams, ir skirstymo sistemų operatoriams yra privalomi.

7. Vartotojai, kuriems tiekimo įmonės dujas tiekia iki vartotojo sistemos, perdavimo sistemos balansavime nedalyvauja. Šiems vartotojams į dujų pirkimo–pardavimo ir paslaugų teikimo sutartyje (-se) numatytą pristatymo vietą, dujas pristato ir patiekia tiekimo įmonė. Šiuo atveju, tiekimo įmonė yra Sistemos naudotojas.

8. Rinkos dalyviui, nesubalansavus dujų kiekių, jis Perdavimo sistemos operatoriui moka disbalanso mokestį, jeigu rinkos dalyvis, sukėlė dujų trūkumą perdavimo sistemoje, arba Perdavimo sistemos operatorius moka jam disbalanso mokestį, jeigu rinkos dalyvis sukėlė dujų perteklių perdavimo sistemoje, taikydamas balansavimo kainas, apskaičiuotas pagal Paros disbalanso mokesčio apskaičiavimo metodikos, pateiktos Taisyklių 1 priede, nuostatas, ir imasi priemonių perdavimo sistemos balansui palaikyti.

9. Visa Perdavimo sistemos operatoriaus valdoma perdavimo sistema yra viena balansavimo zona.

10. Rinkos dalyviai, privalo laikytis Taisyklių reikalavimų ir sudaryti su Perdavimo sistemos operatoriumi sutartis, kuriose nustatytos balansavimo sąlygos:

10.1. Sistemos naudotojai balansavimo sąlygų laikosi pagal sutartyse dėl dujų perdavimo paslaugų numatytas nuostatas;

10.2. tiekimo įmonės ir kiti rinkos dalyviai, prieš pirkdami ir (ar) parduodami dujas privalo sudaryti balansavimo sutartis su Perdavimo sistemos operatoriumi.

11. Taisyklės nėra taikomos:

11.1. techniniam dujų srautų tarp Perdavimo sistemos operatoriaus sistemos ir skirstymo sistemos operatoriaus sistemos, tarp kurių neįrengti slėgio ir (ar) srauto reguliavimo įrenginiai, balansavimui. Tokio balansavimo sąlygos nustatomos sutartyje tarp Perdavimo sistemos operatoriaus ir skirstymo sistemos operatoriaus, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip;

11.2. skirstymo sistemos operatoriaus technologinėms reikmėms perduodamo dujų srauto balansavimui, jeigu tokio dujų srauto balansavimo sąlygos nustatomos sutartyje tarp Perdavimo sistemos operatoriaus ir skirstymo sistemos operatoriaus.

12. Jeigu dėl Sistemos naudotojo sukkelto disbalanso iškyla grėsmė perdavimo sistemos funkcionavimui ir perdavimo sistemos saugumui arba bet kokių esamų perdavimo paslaugų teikimo sutarčių vykdymui, Perdavimo sistemos operatorius turi teisę be išankstinio įspėjimo apriboti (nutraukti) dujų perdavimą šiam Sistemos naudotojui, ir (ar), teisės aktuose nustatytais atvejais, duoti privalomus nurodymus skirstymo sistemos operatoriumi, dėl dujų skirstymo šiam sistemos naudotojui apribojimo (nutraukimo) pristatymo vietose į kurias jam skirstomos dujos. Dujų perdavimo ir (ar) skirstymo ribojimas nutraukiamas (dujų perdavimas ir (ar) skirstymas atnaujinamas) tik tuomet, kai yra užtikrinamas saugus perdavimo sistemos funkcionavimas.

13. Visos Taisyklėse nurodytos sąvokos ir terminai, susiję su informacijos teikimu, nurodyti Lietuvos laiku, t. y. žiemos laiku naudojamas EET (angl. *Eastern European Time*) laikas, vasaros laiku naudojamas EEST (angl. *Eastern European Summer Time*) laikas.

II SKYRIUS SĄVOKOS

14. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Ataskaitinis laikotarpis – dujų mėnuo, t. y. laikotarpis nuo pirmos kalendorinės bet kurio mėnesio dienos 7.00 val. iki pirmos kalendorinės kito mėnesio dienos 7.00 val.

Balansavimas – į perdavimo sistemą pristatomo ir iš perdavimo sistemos paimamo dujų kiekio išlyginimas.

Balansavimo dujos – dujos, skirtos rinkos dalyvių disbalansui panaikinti per balansavimo laikotarpį.

Balansavimo laikotarpis – dujų para, t. y. laikotarpis, prasidedantis kiekvienos dienos 7.00 val. ryto ir pasibaigiantis kitos dienos 7.00 val. ryto, kurio metu kiekvienas rinkos dalyvis privalo subalansuoti dujų kiekį, išleistą iš perdavimo sistemos, ir dujų kiekį, įleistą į perdavimo sistemą, pagal su perdavimo sistemos operatoriumi sudarytą sutartį.

Balansavimo paskyra – operatoriaus interneto svetainėje sukurta paskyra, kurioje rinkos dalyviams skelbiama informacija apie jų disbalanso būklę bei kita su perdavimo sistemos balansavimu susijusi informacija, kurią perdavimo sistemos operatorius privalo teikti teisės aktų nustatyta tvarka.

Balansavimo paslauga – pagal sutartį perdavimo sistemos operatoriumi teikiama dujų paklausos ar pasiūlos trumpalaikių svyravimų išlyginimo paslauga, kuri nėra trumpalaikis standartizuotas produktas.

Balansavimo zona – įleidimo–išleidimo perdavimo sistema, kurią gali sudaryti viena ar daugiau infrastruktūros segmentų (sistemų), nurodytų Gamtinių dujų įstatymo 2 straipsnio 24 dalyje, kurioms taikomas specifinis balansavimo režimas. Gamtinių dujų skirstymo sistemos bei suskystintų gamtinių dujų pakartotinio dujinimo ir saugojimo infrastruktūra (tiek įleidimo, tiek išleidimo perdavimo sistemos atveju) yra viena balansavimo zonos dalis.

Disbalansas – situacija, kai konkretaus rinkos dalyvio įleistas į perdavimo sistemą dujų kiekis skiriasi nuo šio rinkos dalyvio išleisto dujų kiekio iš perdavimo sistemos per balansavimo laikotarpį, arba situacija, kai įleistas suminis dujų kiekis į perdavimo sistemą skiriasi nuo išleisto suminio dujų kiekio iš perdavimo sistemos per balansavimo laikotarpį.

Paros disbalanso mokestis – pinigų suma, kurią rinkos dalyviai moka arba gauna už paros disbalanso dydį.

Dujų pirkimo–pardavimo sutartis – dujų tiekimo įmonių su vartotoju ar sistemos operatoriumi, ar kita gamtinių dujų tiekimo įmone sudaroma dvišalė sutartis, kuri leidžia rinkos dalyviui Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1-293 „Dėl Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka perparduoti gamtines dujas.

Kasdienės apskaitos vietos – dujų apskaitos vietos, kuriose įrengtos nuotolinio duomenų surinkimo sistemos, ir kuriose dujų kiekis fiksuojamas ne rečiau kaip kartą per parą.

Nekasdienės apskaitos vietos – dujų apskaitos vietos skirstymo sistemose, kuriose dujų kiekis fiksuojamas rečiau nei kiekvieną parą.

Neutralumo mokestis – su Perdavimo sistemos operatoriaus atliekamais balansavimo veiksmais susijęs gautos arba gautinos ir sumokėtos arba mokėtinos sumos skirtumui lygus mokestis, kurį jis atitinkamiems Rinkos dalyviams turi mokėti arba iš jų imti.

Perdavimo sistemos naudotojas (Sistemos naudotojas) – su perdavimo sistemos operatoriumi sudaręs sutartį asmuo, kuris tiekia dujas į perdavimo sistemą arba kuriam jos tiekiamos iš perdavimo sistemos.

Prekyba balansavimo dujomis – prekyba dujomis, siekiant išlyginti atsiradusį rinkos dalyvių disbalansą.

Prekybos platforma (birža) – prekybos platformos operatoriaus (UAB GET Baltic) teikiama ir tvarkoma elektroninė sistema, kuria naudodamiesi prekybos dalyviai gali teikti ir priimti, taip pat patikslinti ir atšaukti siūlymus pirkti ir parduoti dujas, kurių reikia trumpalaikiams dujų paklausos ar pasiūlos svyravimams išlyginti pagal prekybos platformoje galiojančias sąlygas ir kuriomis perdavimo sistemos operatorius prekiauja vykdydamas balansavimo veiksmus.

Pristatymo vieta – vieta, kurioje baigiasi gamtinių dujų perdavimas magistraliniu dujotiekiu ir kurioje perdavimo sistemos operatorius atiduoda dujas sistemos naudotojui.

Ribinė pardavimo kaina – mažesnė dujų kaina per balansavimo laikotarpį tarp (1) mažiausios dujų kainos, už kurią perdavimo sistemos operatorius per balansavimo laikotarpį nupirko ir (ar) pardavė dujas prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške, ir (2) vidutinės svertinės prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške suprekiautų dujų kainos per balansavimo laikotarpį, kurią skelbia prekybos platformos operatorius, sumažintos 10 proc. Skaičiuojant ribinę pardavimo kainą praėjusios paros produktas nėra naudojamas.

Ribinė pirkimo kaina – didesnė dujų kaina per balansavimo laikotarpį tarp (1) didžiausios dujų kainos, už kurią perdavimo sistemos operatorius per balansavimo laikotarpį nupirko ir (ar) pardavė dujas prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške ir (2) vidutinės svertinės prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške suprekiautų dujų kainos per balansavimo laikotarpį, kurią skelbia prekybos platformos operatoriaus, padidintos 10 proc. Skaičiuojant ribinę pirkimo kainą praėjusios paros produktas nėra naudojamas.

Rinkos dalyviai – perdavimo sistemos naudotojai bei kiti rinkos dalyviai, prekiaujantys dujomis pagal dvišales pirkimo–pardavimo sutartis ir (ar) prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške (tiekimo įmonės, kiti rinkos dalyviai, nesinaudojantys perdavimo sistema dujoms transportuoti).

Sandorio pranešimas – rinkos dalyvio perdavimo sistemos operatoriumi teikiama informaciją apie virtualiame prekybos taške nupirktus ir/ar parduotus dujų paros kiekius.

15. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymas ir kiti gamtinių dujų sektorių Lietuvos Respublikoje reglamentuojantys teisės aktai.

III SKYRIUS

RINKOS DALYVIŲ SĄLYGOJAMI DUJŲ SRAUTAI IR JŲ NUSTATYMAS

16. Rinkos dalyvio į perdavimo sistemą įleistas dujų kiekis gali būti:
- 16.1. iš dujų sistemų įleidžiamas dujų kiekis:
    - 16.1.1. įleistas iš trečiųjų šalių dujų kiekis;
    - 16.1.2. iš kitų dujų sistemų įleidžiamas dujų kiekis;
  - 16.2. Pagal dvišalę dujų pirkimo–pardavimo sutartį iš dujų tiekimo įmonės ir (ar) prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške įsigytas dujų kiekis.
  - 16.3. Iš virtualus žaliųjų dujų įleidimo taško įleidžiamas dujų kiekis.
17. Rinkos dalyvio iš perdavimo sistemos išleistas dujų kiekis gali būti:
- 17.1. į tiesiogiai prie perdavimo sistemos prijungtas vartotojų sistemas ir (ar) dujų skirstymo sistemas išleistas dujų kiekis;
  - 17.2. į kitas dujų perdavimo sistemas išleistas dujų kiekis;
  - 17.3. pagal dvišalę dujų pirkimo–pardavimo sutartį ir (ar) prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške parduotas dujų kiekis.
18. Rinkos dalyvis privalo nesukelti disbalanso.
19. Į perdavimo sistemą per balansavimo laikotarpį faktiškai įleistas dujų kiekis nustatomas:
- 19.1. paskirstant faktiškai įleistus iš trečiųjų šalių dujų kiekius pagal rinkos dalyvius, įleidžiančius iš trečiųjų šalių dujas, laikantis šių principų:
    - 19.1.1. jeigu dujų įleistų iš trečiųjų šalių sutartyje nenumatyta kitaip, rinkos dalyviui priskirtas per balansavimo laikotarpį įleistas dujų kiekis negali būti didesnis nei rinkos dalyvio faktiškai iš perdavimo sistemos išleistas dujų kiekis;
    - 19.1.2. jeigu į perdavimo sistemą per balansavimo laikotarpį buvo įleistas didesnis dujų kiekis nei pagal dujų įleistų iš trečiųjų šalių grafiką, ir atitinkamai rinkos dalyvių faktiškai iš perdavimo sistemos išleistas dujų kiekis buvo didesnis nei pagal dujų įleistų iš trečiųjų šalių grafiką, įleistas iš trečiųjų šalių dujų kiekis, viršijantis dujų įleistą iš trečiųjų šalių grafiką, paskirstomas proporcingai rinkos dalyviams, tačiau neviršijant šių rinkos dalyvių faktiškai iš perdavimo sistemos išleisto dujų kiekio ir dujų įleistų iš trečiųjų šalių sutartyje nustatytų apribojimų;
  - 19.2. įvertinant pateiktą informaciją apie pagal dujų pirkimo–pardavimo sutartis ir (ar) prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške įsigytą dujų kiekį;
  - 19.3. įvertinant iš kitų dujų sistemų į perdavimo sistemą įleistus dujų kiekius.
20. Iš perdavimo sistemos per balansavimo laikotarpį faktiškai išleistas dujų kiekis nustatomas pagal:
- 20.1. tiesiogiai prie perdavimo sistemos prijungtų pristatymo vietų dujų apskaitos prietaisų rodmenis;
  - 20.2. skirstymo sistemos operatorių pateiktus duomenis apie iš perdavimo sistemos į skirstymo sistemas sistemos naudotojų išleistus dujų kiekius;
  - 20.3. pateiktą informaciją apie pagal dujų pirkimo–pardavimo sutartis ir (ar) prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške parduotą dujų kiekį;
  - 20.4. įvertinant į kitas dujų perdavimo sistemas faktiškai išleistą dujų kiekį.

IV SKYRIUS

BALANSAVIMO TEISIŲ PERLEIDIMAS

21. Rinkos dalyvis, iš anksto susitaręs su kitu rinkos dalyviu, gali perleisti savo balansavimo atsakomybę kitam rinkos dalyviui.
22. Balansavimo atsakomybę perleidžiantis rinkos dalyvis apie balansavimo atsakomybės perleidimą privalo informuoti Perdavimo sistemos operatorių pateikdamas balansavimo atsakomybės perleidimo pranešimą. Perdavimo sistemos operatorius nustato ir savo internetinėje svetainėje paskelbia balansavimo atsakomybės perleidimo pranešimo formą. Užpildytą ir abiejų rinkos dalyvių,

t.y. rinkos dalyvio, kuris perleidžia balansavimo atsakomybę, ir rinkos dalyvio, kuris prisiima balansavimo atsakomybę, pasirašytą balansavimo atsakomybės perleidimo pranešimą pateikia ne vėliau nei 20 mėnesio dieną.

23. Perdavimo sistemos operatorius, gavęs balansavimo atsakomybės perleidimo pranešimą, patikrina ar:

23.1. balansavimo atsakomybės perleidimo pranešime yra pateikta visa privaloma informacija ir pasirašytas abiejų rinkos dalyvių, t.y. rinkos dalyvio, kuris perleidžia balansavimo atsakomybę, ir rinkos dalyvio, kuris prisiima balansavimo atsakomybę, ir

23.2. rinkos dalyvis, kuris prisiima balansavimo atsakomybę, nėra perleidęs savo balansavimo atsakomybės kitam rinkos dalyviui.

24. Jei Perdavimo sistemos operatorius nustato, kad nėra Taisyklių 23 punkte numatytų sąlygų, Perdavimo sistemos operatorius ne vėliau nei per penkias darbo dienas, nuo pranešimo dėl balansavimo atsakomybės perleidimo gavimo dienos, informuoja balansavimo atsakomybę perleidžiantį rinkos dalyvį apie atsisakymą registruoti balansavimo atsakomybės perleidimą, nurodydamas atsisakymo priežastis.

25. Jei Perdavimo sistemos operatorius nustato, kad yra Taisyklių 23 punkte numatytos sąlygos, Perdavimo sistemos operatorius ne vėliau nei per 5 (penkias) darbo dienas, nuo pranešimo dėl balansavimo atsakomybės perleidimo gavimo dienos, informuoja balansavimo atsakomybę perleidžiantį rinkos dalyvį bei balansavimo atsakomybę prisiimančią rinkos dalyvį apie balansavimo atsakomybės perleidimo patvirtinimą.

26. Balansavimo atsakomybės perleidimas įsigalioja pirmą mėnesio, einančio po mėnesio, kai Perdavimo sistemos operatorius patvirtina prašymą dėl balansavimo atsakomybės perleidimo, dieną.

27. Rinkos dalyvis, prisiimantis balansavimo atsakomybę, prisiima atsakomybę tik už tą rinkos dalyvio perleidžiančio balansavimo atsakomybę sukeltą disbalansą, kuris yra sukeliamas tik po balansavimo atsakomybės perleidimo įsigaliojimo (Taisyklių 26 punktą).

28. Kai rinkos dalyvis, vadovaujantis šio skyrius nuostatomis, prisiima kito rinkos dalyvio balansavimo atsakomybę, rinkos dalyvio, perleidžiančio balansavimo atsakomybę, duomenys apie disbalansą yra laikomi rinkos dalyvio, prisiimančio balansavimo atsakomybę, duomenimis šiais atvejais:

28.1. kai yra nustatoma rinkos dalyvio padėtis balansavimo atžvilgiu;

28.2. apskaičiuojant bei apmokestinat rinkos dalyvio sukeltą disbalansą.

29. Balansavimo atsakomybę perleidęs rinkos dalyvis turi teisę atsisakyti balansavimo atsakomybės perleidimo pateikdamas Perdavimo sistemos operatoriumi balansavimo atsakomybės atsisakymo pranešimą pagal atsisakymo formą, paskelbtą Perdavimo sistemos operatoriaus svetainėje, iki 20 mėnesio dienos. Perdavimo sistemos operatorius per 5 (penkias) darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos patvirtina perduotos balansavimo atsakomybės atsisakymą abiem rinkos dalyviams. Balansavimo atsakomybės perleidimas laikomas nutrauktu pirmą mėnesio, einančio po mėnesio kai yra gaunamas prašymas dėl balansavimo atsakomybės atsisakymo, dieną.

V SKYRIUS

SUTARTINIŲ PRIEVOLIŲ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMAS

30. Rinkos dalyvis iki balansavimo sutarties sudarymo PSO turi pateikti tinkamas visų prievolių pagal sutartį ir (ar) Taisykles įvykdymo užtikrinimo priemones.

31. Perdavimo sistemos operatorius turi teisę pareikalauti pateikti / padidinti tinkamas visų prievolių pagal sutartį ir (ar) Taisykles įvykdymo užtikrinimo priemones esant šioms aplinkybėms:

31.1. Perdavimo sistemos operatorius identifikuoja pasikeitusią (padidėjusią) riziką dėl rinkos dalyvio disbalanso ir (arba)

31.2. perdavimo sistemos operatorius identifikuoja pasikeitusią (padidėjusią) riziką dėl rinkos dalyvio mokumo ir (arba)

31.3. rinkos dalyvis perdavimo paslaugų ar balansavimo sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis nevykdo arba vėluoja vykdyti savo įsipareigojimus sumokėti už suteiktas balansavimo paslaugas ir (arba)

31.4. rinkos dalyvis pažeidžia esmines sutarčių ir (arba) Taisyklių sąlygas ir (arba)

31.5. rinkos dalyviui pradėta bankroto, restruktūrizavimo, atskyrimo ar likvidavimo procedūra;

31.6. rinkos dalyvio kredito reitingas neatitinka nustatyto ilgalaikio skolinimosi užsienio valiuta kredito reitingo, kuris yra lygus arba didesnis nei Baa1 pagal Moody's agentūrą arba BBB+ pagal Standard&Poor's agentūrą arba BBB+ pagal Fitch Ratings agentūrą.

32. Perdavimo sistemos operatoriui pateiktomis tinkamomis prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonėmis laikoma piniginis užstatas ir (arba) banko ar kitos kredito įstaigos garantijos.

33. Prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės pripažįstamos tinkamai pateiktomis, kai atitinka šias sąlygas:

33.1. Minimali prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių suma turi būti ne mažesnė nei:

33.1.1. didesnė reikšmė iš:

33.1.1.1. 20 procentų nuo dujų vertės, kurias rinkos dalyvis, prekiaujantis dujomis pagal dvišales pirkimo–pardavimo sutartis ir (ar) prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške, turi pristatyti per artimiausią ataskaitinį laikotarpį arba

33.1.1.2. 20 procentų nuo dujų vertės, kurias rinkos dalyvis, prekiaujantis dujomis pagal dvišales pirkimo–pardavimo sutartis ir (ar) prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške, pristatė per praėjusį ataskaitinį laikotarpį ir (arba)

33.1.2. 20 procentų nuo dujų vertės, kurias rinkos dalyvis, transportuojantis dujas, planuoja transportuoti per artimiausią ataskaitinį laikotarpį.

33.2. Skaičiuojant prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių sumą pagal 33.1.1 ir 33.1.2 papunkčius, naudojama praėjusio ataskaitinio laikotarpio dienos sandorių vidutinė svertinė dujų kaina prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške.

33.3. Minimali prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių suma yra 25 000 (dvidešimt penki tūkstančiai) EUR.

34. Rinkos dalyvis privalo pateikti papildomas prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones tuo atveju, kai minimali prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių suma, nustatyta pagal Taisyklių 33.1.1 papunktį, padidėja 10 procentų.

35. Jei rinkos dalyvio mokėtina suma už einamąjį mėnesį sukeltą disbalansą viršija pateiktų prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių sumą, Perdavimo sistemos operatorius turi teisę pareikalauti pateikti papildomas prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones, kurių dydis ne mažesnis nei rinkos dalyvio per einamąjį mėnesį planuojamų į perdavimo sistemą pristatyti dujų vertė.

36. Banko garantija pripažįstama tinkamai pateikta prievolių įvykdymo užtikrinimo priemone, kai atitinka šias sąlygas:

36.1. Banko garantija yra išduota banko, kuris turi ne mažesnę nei Baa1 pagal Moody's agentūrą arba BBB+ pagal Standard&Poor's agentūrą arba BBB+ pagal Fitch Ratings agentūrą ilgalaikio skolinimosi užsienio valiuta kredito reitingą. Jei bankui nors viena šiame punkte nurodyta kredito reitingo agentūra yra suteikusi nurodytą ilgalaikio skolinimosi reitingą, tuomet laikoma, kad tokio banko išduota garantija yra tinkama.

36.2. Banko garantija yra pirmo pareikalavimo ir neatšaukiama (angl. „*first demand guarantee*“).

37. Prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės privalo būti pateiktos ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pareikalavimo dienos.

38. Rinkos dalyvio teikiamų prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonių galiojimo terminas negali būti trumpesnis nei 3 mėnesiai po paskutinio ataskaitinio laikotarpio, per kurį:

38.1. planuojama pristatyti gamtines dujas į perdavimo sistemą ir (arba)

38.2. Planuojama transportuoti gamtines dujas perdavimo sistema.

39. Pagal rinkos dalyvių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonės perdavimo sistemos operatoriaus gautos lėšos gali būti naudojamos padengti praleistus atsiskaitymus už paslaugas ir (ar) paros disbalanso mokestį.

40. Perdavimo sistemos operatorius ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo visų įsipareigojimų pagal perdavimo paslaugų ar balansavimo sutartį ir (ar) Taisykles įvykdymo atsisako visų ar dalies savo teisių pagal pateiktas prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones.

VI SKYRIUS NEUTRALUMO MOKESTIS

41. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, per 10 kalendorinių dienų Perdavimo sistemos operatorius, siekdamas užtikrinti finansinį neutralumą, kiekvienam rinkos dalyviui apskaičiuoja neutralumo mokestį.

42. Neutralumo mokestis už ataskaitinį laikotarpį apskaičiuojamas įvertinant:

42.1. Perdavimo sistemos operatoriaus visas sąnaudas ir pajamas, susijusias su paros disbalanso mokesčiu;

42.2. Perdavimo sistemos operatoriaus visas sąnaudas ir pajamas, susijusias su balansavimo veikla.

43. Neutralumo mokestis yra apskaičiuojamas visų per ataskaitinį laikotarpį, pagal Taisyklių 42 punktą, apskaičiuotų pajamų ir sąnaudų sumą padalinus iš visų per ataskaitinį laikotarpį rinkos dalyvių išleisto dujų kiekio. Neutralumo mokestis išreiškiamas eurai / MWh ir suapvalinamas iki dviejų skaičių po kablelio.

44. Neutralumo mokestis yra vienodas kiekvieną ataskaitinio laikotarpio dieną.

45. Neutralumo mokestis kiekvienam rinkos dalyviui apskaičiuojamas pagal Taisyklių 43 punktą apskaičiuotą Neutralumo mokestį padauginus iš to rinkos dalyvio išleisto dujų kiekio. Neutralumo mokestis išreiškiamas eurai, suapvalinamas iki dviejų skaičių po kablelio ir nurodomas kaip atskiras mokestis PVM sąskaitoje faktūroje.

46. Terminas „išleistas dujų kiekis“, nurodytas Taisyklių 43 ir 45 punktuose, apima:

46.1. dujų kiekį išleistą vidiniame išleidimo taške;

46.2. dujų kiekį išleistą Lietuvos virtualiame prekybos taške.

47. Perdavimo sistemos operatorius savo internetinėje svetainėje skelbia informaciją apie Neutralumo mokesčio dydį.

VII SKYRIUS INFORMACIJOS APIE PADĖTĮ BALANSAVIMO ATŽVILGIU PATEIKIMAS

48. Perdavimo sistemos operatorius balansavimo paskyroje ne vėliau kaip iki 14.00 val. darbo dienos, einančios prieš balansavimo laikotarpį (-ius), pateikia informaciją apie rinkos dalyvio padėtį balansavimo atžvilgiu. Ši informacija apima Perdavimo sistemos operatoriaus turimus duomenis apie rinkos dalyvio per balansavimo laikotarpį planuojamą išleisti iš perdavimo sistemos bendrą dujų kiekį bei planuojamą įleisti į perdavimo sistemą bendrą dujų kiekį. Pateikiama informacija atnaujinama darbo dieną ne rečiau kaip du kartus per balansavimo laikotarpį: pirmą kartą informacija atnaujinama ne vėliau kaip iki 15.00 val., antrą kartą – ne vėliau kaip iki 17.00 val.

49. Jeigu Perdavimo sistemos operatorius, gavęs patikslintą informaciją apie rinkos dalyvio dujų srautus, nustato, kad rinkos dalyvio planuojamas iš perdavimo sistemos išleisti dujų kiekis skiriasi nuo planuojamo įleisti į perdavimo sistemą dujų kiekio ir gali susidaryti disbalansas, jis iš karto po tokios informacijos gavimo balansavimo paskyroje informuoja rinkos dalyvį apie galimą disbalansą.

50. Perdavimo sistemos operatorius balansavimo paskyroje ne vėliau kaip darbo dieną, einančią po balansavimo laikotarpio (-ių), pateikia informaciją apie rinkos dalyvio pirminį paros disbalanso kiekį. Informaciją apie rinkos dalyvio galutinį paros disbalanso kiekį perdavimo sistemos

operatorius balansavimo paskyroje pateikia ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui.

VIII SKYRIUS INFORMACIJOS, REIKALINGOS PERDAVIMO SISTEMOS BALANSAVIMUI, TEIKIMAS

51. Lietuvoje taikomas informacijos teikimo modelis – Kodekse nustatytas bazinis atvejis, t. y. informacijos teikimo modelis, kai informacija apie matuojamą ne kas parą išleidžiamų dujų kiekį sudaro kitos paros ir einamosios paros prognozės.

52. Sistemos naudotojai Perdavimo sistemos operatoriui privalo kiekvienam balansavimo laikotarpiui pateikti dujų kiekio paraišką įleidimo į perdavimo sistemą taškuose ir (ar) išleidimo iš perdavimo sistemos taškuose.

53. Perdavimo sistemos operatorius turi teisę vienašališkai nutraukti balansavimo sutartį, prieš 10 dienų apie balansavimo sutarties nutraukimą įspėjus tiekimo įmonę, jeigu tiekimo įmonė ilgesnį nei vienerių metų laikotarpį neteikia Sandorio pranešimų pagal Taisyklių IX skyrių.

54. Jei balansavimo sutartis yra nutraukiama, Perdavimo sistemos operatorius nedelsdamas apie tai informuoja prekybos platformos (biržos) operatorių.

55. Rinkos dalyviai, įleidžiantys iš trečiųjų šalių dujas, Perdavimo sistemos operatoriui privalo pateikti dujų įleistų iš trečiųjų šalių sutarčių ir (ar) susitarimų, patvirtinančių tiekėjų įsipareigojimą tiekti dujas, teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas kopijas, nuorašus ar išrašus. Perdavimo sistemos operatorius turi teisę reikalauti rinkos dalyvių, įleidžiančių iš trečiųjų šalių dujas, pateikti ir kitą dokumentaciją, kuri būtina, siekiant užtikrinti savalaikį, sklandų ir saugų dujų perdavimą. Perdavimo sistemos operatoriui pateikiamuose dokumentuose, be kita ko, turi būti nurodyta: sutarties šalys, sutarties objektas, dujų priėmimo vieta, dujų tiekimo tvarka ir režimas, tiekiamų dujų kiekiai ir terminai, sutarties galiojimo laikotarpis, sutarties nutraukimo sąlygos, dujų kokybės ir slėgio parametrai.

56. Rinkos dalyviai, tiekiantys dujas iš kitų dujų sistemų, Perdavimo sistemos operatoriui privalo pateikti susitarimų, patvirtinančių apie įsigytas dujas, teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas kopijas, nuorašus ar išrašus. Perdavimo sistemos operatorius turi teisę reikalauti rinkos dalyvių, tiekiančių dujas iš kitų sistemų, pateikti ir kitą dokumentaciją, kuri būtina, siekiant užtikrinti savalaikį, sklandų ir saugų dujų perdavimą. Perdavimo sistemos operatoriui pateikiamuose dokumentuose, be kita ko, turi būti nurodyta: sutarties šalys, sutarties objektas, dujų priėmimo vieta, dujų tiekimo tvarka ir režimas, tiekiamų dujų kiekiai ir terminai, sutarties galiojimo laikotarpis, sutarties nutraukimo sąlygos, dujų kokybės ir slėgio parametrai.

57. Skirstymo sistemos operatorius, kuris yra paskirtas prognozuojančia šalimi, Perdavimo sistemos operatoriui privalo pateikti informaciją apie Sistemos naudotojų nekasdienėse apskaitos vietose prognozuojamą išleisti dujų kiekį prie skirstymo sistemos prijungtose pristatymo vietose tokiais terminais:

57.1. pradinę prognozę – iki 12.00 val. darbo dienos, einančios prieš balansavimo laikotarpį;

57.2. pirmąją atnaujintą prognozę – iki balansavimo laikotarpio 13.00 val.;

57.3. antrąją atnaujintą prognozę – iki balansavimo laikotarpio 15.00 val.

58. Skirstymo sistemos operatorius perdavimo sistemos operatoriui privalo pateikti informaciją apie sistemos naudotojų per balansavimo laikotarpį išleistą dujų kiekį prie skirstymo sistemos prijungtose kasdienės apskaitos pristatymo vietose iki 13.00 val. darbo dienos, einančios po balansavimo laikotarpio (-ių).

59. Skirstymo sistemos operatorius, kuris yra paskirtas prognozuojančia šalimi, perdavimo sistemos operatoriui privalo pateikti informaciją apie sistemos naudotojų per balansavimo laikotarpį dujų kiekį, išleistą į prie skirstymo sistemos prijungtas nekasdienės apskaitos pristatymo vietas tokiais terminais:

59.1. pirmą darbo dieną, einančią po balansavimo laikotarpio (-ių), per dvi valandas nuo duomenų, apie per praėjusį balansavimo laikotarpį (-ius) į skirstymo sistemą perduotą dujų kiekį, gavimo iš perdavimo sistemos operatoriaus ir

59.2. ne vėliau kaip trečią darbo dieną, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, patikslina pasibaigusio ataskaitinio laikotarpio dujų kiekius, paskirsčius paromis.

60. Jeigu faktiniai duomenys apie į prie skirstymo sistemos prijungtą pristatymo vietą transportuotą dujų kiekį yra tikslinami, skirstymo sistemos operatorius privalo Perdavimo sistemos operatoriui pateikti patikslintus duomenis apie faktiškai sistemos naudotojams paskirstytą dujų kiekį, nepriklausomai nuo to, už kurį ataskaitinį laikotarpį duomenys tikslinami, bet ne ilgesnį nei vienu metų laikotarpį. Patikslinti duomenys pateikiami kartu su duomenimis už praėjusį ataskaitinį laikotarpį.

61. Jeigu faktiniai duomenys apie transportuotą dujų kiekį į prie skirstymo sistemos prijungtą pristatymo vietą arba į prie perdavimo sistemos prijungtą pristatymo vietą yra tikslinami, tą balansavimo laikotarpį apskaičiuotas paros disbalanso mokestis nėra perskaičiuojamas, o balansavimo dujų kiekis, kurį rinkos dalyvis turėjo papildomai nupirkti ir (arba) parduoti tą balansavimo laikotarpį, yra perkamas ir (arba) parduodamas už vidutinę svertinę to balansavimo laikotarpio prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške suprekiautų gamtinių dujų kainą.

62. Gamtinių dujų prekybos platformos operatoriaus informaciją apie prekybos biržoje sesijos metu sudarytus dujų pirkimo–pardavimo sandorius pateikia Perdavimo sistemos operatoriui Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklėse nustatyta tvarka.

63. Šiame Taisyklių skyriuje numatyta informacija Perdavimo sistemos operatoriui teikiama pagal prieduose prie sutarčių, kuriose nustatomos balansavimo sąlygos, ir (ar) balansavimo paskyroje nustatytas formas.

IX SKYRIUS

VEIKLA LIETUVOS VIRTUALIAME PREKYBOS TAŠKE

64. Siekiant vykdyti prekybą dujomis Lietuvos virtualiame prekybos taške, Rinkos dalyviai privalo pateikti sandorio pranešimus, kurie pateikiami, tikrinami ir priskiriami vadovaujantis šio skyriaus nuostatomis.

65. Teikti sandorio pranešimus gali visi Rinkos dalyviai turintys galiojančias perdavimo paslaugų ar balansavimo sutartis.

66. Abu Rinkos dalyviai, prekiaujantys dujomis tarpusavyje, privalo pateikti įvykusio sandorio pranešimus Perdavimo sistemos operatoriui.

67. Sandorio pranešimai dėl dujų prekybos vienai ar kelioms iš eilės einančioms dujų paroms perdavimo sistemos operatoriui turi būti pateikiami:

67.1. ne anksčiau nei likus 40 kalendorinių dienų iki paros, kuriai dujomis yra prekiaujama;

67.2. ne vėliau nei 15 val. dienos einančios prieš dujų parą, kuriai dujomis yra prekiaujama.

68. Sandorio pranešimai dėl dujų prekybos einamajai dujų parai perdavimo sistemos operatoriui turi būti pateikiami:

68.1. ne anksčiau nei 17 val. dienos einančios prieš dujų parą, kuriai dujomis yra prekiaujama;

68.2. ne vėliau nei likus 30 minučių iki dujų paros, kuriai dujomis yra prekiaujama, pabaigos.

69. Visuose sandorio pranešimuose turi būti nurodyta:

69.1. dujų para (-os), kurią dujomis yra prekiaujama;

69.2. abiejų sandorio šalių EIC kodai;

69.3. ar tai pranešimas dėl dujų pirkimo, ar pardavimo;

69.4. sandorio dujų kiekis kilovatvalandėmis.

70. Iki termino, nurodyto šių Taisyklių 67.2 ir 68.2 papunkčiuose, Rinkos dalyvis gali koreguoti pateiktą sandorio pranešimą, jei Perdavimo sistemos operatorius dar nepradėjo suderinimo procedūros.

71. Kiekvienas gautas, nepatvirtintas ar koreguotas, sandorio pranešimas galioja iki termino nurodyto Taisyklių 67.2 ir 68.2 papunkčiuose.

72. Rinkos dalyviai gali įgalioti prekybos platformos (biržos) operatorių teikti sandorio pranešimus dėl dujų prekybos sandorių, įvykdytų prekybos platformoje (biržoje).

73. Rinkos dalyviai gali įgalioti kitą sandorio šalį teikti sandorio pranešimus abiejų sandorio šalių vardu, jei apie tai yra iš anksto informuojamas Perdavimo sistemos operatorius.

74. Perdavimo sistemos operatorius, gavęs sandorio pranešimą, patikrina ar sandorio pranešimas atitinka šiame skyriuje nustatytus reikalavimus, pateikta visa privaloma informacija ir yra pateiktas Taisyklių 67 ir 68 punktuose, nurodytais terminais.

75. Jei sandorio pranešimas atitinka Taisyklių 74 punkte nurodytus reikalavimus, tokia sandorio pranešime nurodytas dujų kiekis yra patvirtinamas, kai Perdavimo sistemos operatorius gauna du atitinkamus pirkimo ir pardavimo sandorio pranešimus tai pačiai dujų parai.

76. Perdavimo sistemos operatorius atlieka sandorio pranešimų suderinimus taip:

76.1. jei abiejuose sandorio pranešimuose nurodytas toks pats dujų kiekis, Perdavimo sistemos operatorius priskiria dujų kiekį nurodyta sandorio pranešimuose;

76.2. jei sandorio pranešimuose nurodytas skirtingas dujų kiekis, Perdavimo sistemos operatorius priskiria sandorio pranešimuose nurodytą mažesnę dujų kiekį (angl. „lesser rule“).

77. Perdavimo sistemos operatorius informaciją apie priskirtą dujų kiekį Rinkos dalyviams pateikia ne vėliau nei kaip per 30 minučių nuo to laiko, kai gauna du atitinkamus pirkimo ir pardavimo sandorio pranešimus.

X SKYRIUS

BALANSAVIMO DUJŲ ĮSIGIJIMAS, PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIUI BALANSUOJANT SISTEMĄ

78. Siekdamas užtikrinti perdavimo sistemos subalansavimą ir tinkamą funkcionavimą Perdavimo sistemos operatorius įsigyja dujas prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške ir (ar) pagal dvišales sutartis, taip pat, esant poreikiui, įsigyja kitas balansavimo paslaugas. Perdavimo sistemos operatorius įsigyja balansavimo paslaugas ir prekybą dujomis balansavimo tikslais vykdo siekdamas kuo mažesnių balansavimo paslaugos kaštų.

79. Balansavimo paslaugas Perdavimo sistemos operatorius įsigyja ne ilgesniam kaip vienerių metų laikotarpiui.

80. Pirkdamas ir parduodamas dujas prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške, Perdavimo sistemos operatorius siekia vykdyti sandorius artimomis rinkos kainomis, tačiau atsižvelgdamas į dujų poreikį perdavimo sistemos balansavimui. Informaciją apie pirktas balansavimo paslaugas ir balansavimo tikslais perkamas ar parduodamas dujas Perdavimo sistemos operatorius skelbia savo interneto svetainėje.

XI SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS SU KITAIŠ PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIAIS

81. Perdavimo sistemos operatorius, siekdamas užtikrinti tinkamą perdavimo sistemos funkcionavimą, turi koordinuoti balansavimo režimus ir siekti bendradarbiauti, vykdamas balansavimo veiklą, su perdavimo sistemos operatoriais, su kuriais yra sujungta Perdavimo sistemos operatoriaus valdoma perdavimo sistema.

82. Perdavimo sistemos operatorius kartą per metus turi teikti pasiūlymus Europos energetikos reguliuotojų bendradarbiavimo agentūrai ir Komisijai dėl galimybės unifikuoti balansavimo režimus regioniniu ir tarpstemininiu lygiu (tuo atveju, jei perdavimo sistemos operatoriai bendradarbiauja vykdydami balansavimo veiklą).

XII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

83. Sutarties forma, kurioje nustatomos standartinės balansavimo sutarties sąlygos, yra pateikta Taisyklių 2 priede.

84. Dėl informacijos, susijusios su perdavimo sistemos balansavimu, keitimosi bei skelbimo balansavimo paskyroje, sukurtoje konkrečiam rinkos dalyviui tarp perdavimo sistemos operatoriaus ir rinkos dalyvio yra pasirašomas papildomas susitarimas.

85. Esant dujų tiekimo į Lietuvą sutrikimams, į perdavimo sistemą patiekiami dujų kiekiai paskirstomi vadovaujantis Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 163 „Dėl gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašo patvirtinimo“.

86. Skundai ir ginčai dėl balansavimo sąlygų pažeidimų nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka.

87. Perdavimo sistemos operatorius, rinkos dalyviai ir skirstymo sistemos operatoriai už netinkamą Taisyklių vykdymą atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

88. Rinkos dalyvio pagal Taisyklių 55 ir 56 punktus Perdavimo sistemos operatoriui pateikta informacija yra konfidenciali ir jokia apimtimi Perdavimo sistemos operatoriaus negali būti perduota ar kitaip atskleista jokiems tretiesiems asmenims, išskyrus teisės aktų nustatytais atvejais ar gavus Rinkos dalyvio rašytinį sutikimą.

PAROS DISBALANSO MOKESČIO APSKAIČIAVIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Paros disbalanso mokesčio apskaičiavimo metodika (toliau – Metodika) yra skirta nustatyti gamtinių dujų (toliau – dujų) perdavimo Rinkos dalyvio paros disbalanso apskaičiavimą, padengimą ir paros disbalanso mokesčio taikymo principus, tvarką ir sąlygas AB „Amber Grid“ (toliau – Perdavimo sistemos operatorius) valdomoje gamtinių dujų perdavimo sistemoje (toliau – Perdavimo sistema).

2. Vykdydamas su balansavimu susijusius veiksmus, Perdavimo sistemos operatorius negauna pelno ir nepatiria nuostolio. Neutralumo principas užtikrinamas apskaičiuojant bei Rinkos dalyviams taikant Neutralumo mokesťį.

II SKYRIUS DISBALANSO APSKAIČIAVIMAS, PADENGIMAS IR PAROS DISBALANSO MOKESČIO TAIKYMAS

3. Kiekvieno rinkos dalyvio paros disbalanso kiekis kiekvieną balansavimo laikotarpį apskaičiuojamas pagal šią formulę:

paros disbalanso kiekis = įleidžiamų dujų kiekis – išleidžiamų dujų kiekis.

4. Rinkos dalyvis tam, kad padengtų per balansavimo laikotarpį sukeltą disbalansą, pasibaigus balansavimo laikotarpiui:

4.1. jei per balansavimo laikotarpį disbalanso kiekis yra neigiamas, t. y. jeigu rinkos dalyvio per balansavimo laikotarpį į perdavimo sistemą įleistas dujų kiekis buvo mažesnis nei iš Perdavimo sistemos išleistas dujų kiekis, laikoma, kad šis rinkos dalyvis iš Perdavimo sistemos operatoriaus pirkė dujų kiekį, lygiavertį paros disbalanso kiekiui, todėl jis privalo sumokėti paros disbalanso mokesčius Perdavimo sistemos operatoriumi;

4.2. jei per balansavimo laikotarpį disbalanso kiekis yra teigiamas, t. y. jeigu rinkos dalyvio per balansavimo laikotarpį į perdavimo sistemą įleistas dujų kiekis viršijo iš Perdavimo sistemos išleistą dujų kiekį, laikoma, kad šis rinkos dalyvis Perdavimo sistemos operatoriumi pardavė dujų kiekį, lygiavertį paros disbalanso kiekiui, todėl jis turi teisę iš Perdavimo sistemos operatoriaus gauti paros disbalanso mokesťį.

5. Balansavimo dujos yra perkamos arba parduodamos už ribinę pirkimo ir (arba) ribinę pardavimo kainą.

6. Tuo atveju, jeigu konkrečiam balansavimo laikotarpiui neįmanoma nustatyti ribinės pardavimo kainos ir (arba) ribinės pirkimo kainos, ir (arba) vidutinės svartinės prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške suprekiatų gamtinių dujų kainos, tam balansavimo laikotarpiui yra taikoma paskutinė nustatyta ribinė pardavimo kaina ir (arba) ribinė pirkimo kaina, ir (arba) vidutinė svartinė prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške suprekiatų gamtinių dujų kaina.

7. Kai, pasibaigus balansavimo laikotarpiui, Perdavimo sistemos operatorius rinkos dalyviui, sukėlusiam disbalansą, apskaičiuoja paros disbalanso mokesťį, susidaręs disbalansas panaikinamas.

8. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, per 10 kalendorinių dienų kiekvieno rinkos dalyvio balansavimo paskyroje yra suformuojama ataskaita, kurioje pateikiami duomenys apie konkrečiais balansavimo laikotarpiais užfiksuotus disbalanso dydžius, padarytus patikslinimus, paros disbalanso mokesčio apskaičiavimą.

9. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui ar sutarties su rinkos dalyviu jei jis buvo trumpesnis nei ataskaitinis laikotarpis, tuo atveju, jeigu ataskaitinio laikotarpio bėgyje nors vieną balansavimo laikotarpį buvo užfiksuotas rinkos dalyvio disbalansas, tai per 10 kalendorinių dienų:

9.1. Perdavimo sistemos operatorius rinkos dalyviui, sukėlusiam dujų trūkumą Perdavimo sistemoje, apskaičiuoja paros disbalanso mokestį ir pateikia PVM sąskaitą faktūrą, pagal kurią turi būti atsiskaitoma už per ataskaitinį laikotarpį rinkos dalyvio įsigytas balansavimo dujas;

9.2. rinkos dalyvis, sukėlęs dujų perteklių Perdavimo sistemoje, Perdavimo sistemos operatoriumi apskaičiuoja paros disbalanso mokestį ir pateikia PVM sąskaitą faktūrą, pagal kurią turi būti atsiskaitoma už per ataskaitinį laikotarpį Perdavimo sistemos operatoriumi parduotas balansavimo dujas. Pagal atskirą susitarimą dokumentus (ar PVM sąskaitas faktūras) už balansavimo dujas rinkos dalyvio vardu gali įforminti Perdavimo sistemos operatorius.

10. Jei pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui duomenys apie į skirstymo sistemą skirstymo sistemos operatoriaus technologinėms reikmėms perduotą dujų kiekį skiriasi nuo prognozuoto skirstymo sistemos operatoriaus technologinėms reikmėms perduoti dujų kiekio, susidaręs skirtumas padengiamas už vidutinę svertinę to balansavimo laikotarpio prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške suprekiatų gamtinių dujų kainą.

11. Jeigu, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, duomenys apie į prie skirstymo sistemos prijungtą pristatymo vietą transportuotą dujų kiekį yra tikslinami, susidaręs skirtumas tarp pradinio ir patikslinto disbalanso padengiamas už vidutinę svertinę to balansavimo laikotarpio prekybos platformoje (biržoje) Lietuvos virtualiame prekybos taške suprekiatų gamtinių dujų kainą.

12. Skirstymo sistemos operatoriumi patikslinus duomenis apie į prie skirstymo sistemos prijungtą pristatymo vietą transportuotą dujų kiekį, ar perdavimo sistemos operatoriumi patikslinus į perdavimo sistemą įleistų ar į tiesiogiai prie perdavimo sistemos prijungtų vartotojų sistemų išleistą dujų kiekį, sistemos naudotojams kuriems keičiami transportuojami gamtinių dujų kiekiai, mokėjimų pakeitimai už balansavimą įforminami atskira PVM sąskaita faktūra.

13. Informacija apie atitinkamo balansavimo laikotarpio balansavimo dujų kainas ir jų pokytį skelbiama perdavimo sistemos operatoriaus arba prekybos platformos (biržos) operatoriaus interneto svetainėje. Paros disbalanso mokesčio apskaičiavimo tvarka skelbiama perdavimo sistemos operatoriaus interneto svetainėje.
